

KRANENBURGH

eerste
tweede
derde
vierde
vijfde
zesde
zevende
achtste
negende
tiende
elfde
twaalfde
dertiede
veertiende
vijftiende
zestiende
zeventiende
achtiende
negentiende
twintigste
eenentwintigste
tweeëntwintigste
drieëntwintigste
vierentwintigste
vijfentwintigste
zesentwintigste
zevenentwintigste
achtentwintigste
negenentwintigste
dertigste
eenendertigste

**JANUARI
FEBRUARI
MAART
APRIL
MEI
JUNI
JULI
AUGUSTUS
SEPTEMBER
OKTOBER
NOVEMBER
DECEMBER
2014**

INHOUDSOPGAVE

JAARVERSLAG KRANENBURGH 2014

INLEIDING	4
ELS SWAAB	
INLEIDING	5
KEES WIERINGA	
ORGANISATIE	7
VRIJWILLIGERS	8
STICHTING VRIENDEN KRANENBURGH	8
FINANCIËN	9
COLLECTIE KRANENBURGH	10
EDUCATIE	11
KRANENBURGH PARTNER VOOR HET ONDERWIJS	
VAN DAGDROMEN TOT INSPIRATIE	
CULTUURCOACHES	
OVERIGE EDUCatieve ACTIVITEITEN	
PROGRAMMA EN PUBLIEK	12
BEZOEKERS	12
TENTOONSTELLINGEN	14
PODIUM	23
CONCERTEN	
VOORSTELLINGEN	
LITERATUUR EN POËZIE	
SAMENWERKING EN ACTIES	24
PERSAANDACHT	25
DEVELOPMENT	27
BIJLAGE 1	28
ACTIVITEITENOVERZICHT	
BIJLAGE 2	29
MUSEUM HET STERKENHUIS	
BIJLAGE 3	30
KUNSTENAARSCENTRUM BERGEN (KCB)	
BIJLAGE 4	31
BALANS STICHTING KRANENBURGH TE BERGEN NH	
BIJLAGE 5	32
KRANENBURGH IN DE MEDIA	

FOTO LUUK KRAMER (DETAIL)

Een goed begin is het halve werk. In dit jaarverslag valt te lezen dat KRAMENBURGH in vele opzichten zeer goed van start is gegaan. Het aantal bezoekers, ruim 60.000, overtrof de stoutste verwachtingen.

Dit is niet alleen een compliment voor de kwaliteit van het gebodene op een zo ruim en divers gebied, maar tevens een bewijs van het feit dat er grote behoefte bestaat aan een zo bruisende culturele buitenplaats.

Gebouw, collectie en ligging vormen zowel stuk voor stuk als in samenhang een stevige basis voor een succesvol KRAMENBURGH. Dat het verslagjaar 2014 ook daadwerkelijk een succes is geworden, is in de eerste plaats te danken aan de tomeloze energie en het onbegrensde enthousiasme waarmee directie, medewerkers en vrijwilligers zich zowel ieder voor zich als allen tezamen van hun taak hebben gekwet. Een taak die zij alleen op zich konden nemen dankzij de financiële steun en het vertrouwen van in de eerste plaats de Gemeente Bergen en daarnaast van al die gulle, zowel particuliere als zakelijke, sponsors.

Namens de Raad van Toezicht op deze plek een woord van dank aan allen die zich in 2014 voor KRAMENBURGH hebben ingezet.

Het halve werk is met dit mooie startjaar gedaan. Het publiek weet KRAMENBURGH te vinden. Tevreden achterover leunen is er echter geenszins bij. In 2015 zal de kwaliteit van het gebodene die van 2014 tenminste moeten evenaren – voorwaar geen eenvoudige opgave – en daarnaast zullen de financiële basis en de organisatie verder moeten worden verstevigd om KRAMENBURGH zeker te stellen voor de lange termijn. Dat is immers hetgeen wij allen vurig wensen.

ELS H. SWAAB
VOORZITTER RAAD VAN TOEZICHT

KRANENBURGH wil mensen inspireren met kunst, cultuur(-historie) en educatie door verbindingen te leggen tussen verleden, heden en toekomst. Kunst, cultuur en natuur komen hier bijeen in een museale omgeving.

De bijzondere combinatie van oud- en nieuwbouw, de boeiende collectie en de fraaie ligging tussen duinen, bos en zee bepalen samen de uniciteit van KRANENBURGH.

KRANENBURGH STELT ZICH TEN DOEL:

- het organiseren van tentoonstellingen, presentaties, muziek- en andere podiumactiviteiten, lezingen en debat;

- de ontsluiting en presentatie, het beheer, het onderhouden en het bij(een)houden van de daartoe aan KRANENBURGH ter beschikking gestelde verzameling collecties en archiefstukken;

- het stimuleren van kennisontwikkeling, educatieve activiteiten en het debat.

KORTOM: KRANENBURGH, CULTURELE BUITENPLAATS IN BERGEN!

2014 was het eerste jaar waarin KRANENBURGH het volledige kalenderjaar én op volle sterkte draaide. Er werd een keur aan grote en kleine tentoonstellingen georganiseerd, naast concerten, lezingen, workshops en evenementen. Er werden schoolklassen ontvangen, maar ook bedrijven en verenigingen (verhuur). Kwaliteit, inspiratie en ontmoeting – de pijlers onder de visie van KRANENBURGH – vormden de centrale thema's bij alle activiteiten.

De verschillende onderdelen van KRANENBURGH waaronder de Kunstuitleen, Museum Het Sterkenhuis, Kunstenaarscentrum Bergen (KCB), VVV, horeca en museumwinkel vonden dit jaar hun plek in de organisatie. De synergie van de verschillende disciplines en activiteiten bleek van grote meerwaarde voor KRANENBURGH.

Hoogtepunten waren de tentoonstellingen 'Wonder' (opening november 2013), 'Inspiratie' (rond het Oude Hof), 'Pionier Gertrud Leistikow', Jeroen Krabbé 'Dum vivimus vivamus' en 'Lucebert. Thuis in Bergen'. Vooral de laatste tentoonstelling en de hierbij gekozen, unieke presentatievorm zette KRANENBURGH als vernieuwend museum op de kaart. Het publiek participeerde in deze tentoonstelling op bijzondere wijze: het was als het ware op bezoek bij Lucebert en werd deelgenoot gemaakt van zijn leefwereld. Deze vorm van tentoonstellen oogstte veel waardering in de kunstwereld en de vakpers. KRANENBURGH is voornemens deze bijzondere vorm van presentatie vast te houden en verder te ontwikkelen.

De organisatie werkte in 2014 hard aan het behalen van haar doelen. Het streven was beleid om te zetten in daadwerkelijke activiteiten en daarbij een plezierige werkomgeving te bieden aan professionals en vrijwilligers. KRANENBURGH groeide uit tot een organisatie van 240 vrijwilligers en 9 betaalde medewerkers.

Het ontpopte zich dit jaar bovendien steeds meer tot een echte netwerkorganisatie. Veel medewerkers zijn tegelijkertijd vriend, ambassadeur of sponsor van KRANENBURGH. Dit maakt KRANENBURGH tot een unieke instelling, stevig geworteld in de samenleving en met een groot draagvlak onder de bevolking in Bergen en omstreken. Zo kwamen de tentoonstellingen vaak tot stand met de hulp van Bergenaren, die soms letterlijk kunstwerken aandroegen. De Stichting Vrienden KRANENBURGH groeide ondertussen naar 800 leden. Het KCB telde een stabiel aantal van 500 leden en donateurs, de Kunstuitleen 600 leden. Al met al kent KRANENBURGH inmiddels een groot netwerk van kunstenaars, sympathisanten en een trouw publiek.

De commerciële activiteiten werden vooral gedragen door de horeca en winkel..

KRANENBURGH was in 2014 uitgebreid in de publiciteit te vinden. Radio, televisie, schrijvende pers, internet: er was geen medium dat KRANENBURGH niet (aan)prees. Men was unaniem vol lof over de activiteiten.

TOEKOMST

2015 wordt voor KRANENBURGH het jaar van voortzetting en verdieping. Voortzetting van het beleid waarmee in 2013 is gestart en dat in 2014, het eerste echte operationele jaar, zijn vervolg heeft gekregen. KRANENBURGH is nog kwetsbaar. Er zijn nog geen reserves opgebouwd en de afhankelijkheid van particulieren, sponsoring en gemeentelijke subsidie is groot. Wij hopen dan ook dat deze partijen ons blijven steunen in 2015.

Een grote wens is om het professionele team uit te breiden op het gebied van bedrijfsvoering, collectiebeheer en publieksfuncties. Dit is alleen mogelijk bij hogere inkomsten. Nog belangrijker wordt het aan KRANENBURGH binden van vrienden, begunstigers en bedrijfsleven, in zowel nieuwe als bestaande communities. Tenslotte moet in 2015 de nieuwe positie van KRANENBURGH in het Nederlandse kunstleven meer vorm krijgen. Hierbij gaat het onder meer om de samenwerking met andere museale instellingen (o.a. in een grote tentoonstelling over de kunstenaar Constant in de zomer van 2016, met het Haags Gemeentemuseum en het Cobra Museum) en het verder uitdragen van de eigen identiteit.

TENTOONSTELLINGEN

Er zullen in 2015 vier beeldbepalende tentoonstellingen plaats vinden. Tot 12 april is de tentoonstelling 'Lucebert, thuis in Bergen' nog te zien. Hierna volgt een duo-tentoonstelling met als titel 'Manifesten'. Deze tentoonstelling, een samenwerking met Stedelijk Museum Alkmaar, toont een reconstructie van de roemruchte tentoonstelling die verzamelaar Piet Boendermaker in het begin van de 20e eeuw in Bergen organiseerde. Deze tentoonstelling wordt algemeen gezien als het hoogtepunt van de Bergense School.

Beeldend Kunstenaar Folkert de Jong is gevraagd hierop te reageren, bijgestaan door een groep van 14 geestverwante kunstenaars. Het belooft een caleidoscopisch geheel te worden.

Vanaf september toont kunstenaar Sjoerd Buisman zijn werk over de Boom. In het bijzonder maakt Sjoerd Buisman een ontwerp voor de tuin van KRANENBURGH, dat ook de jaren daarna het uitgangspunt vormt bij onderhoud en het plaatsen van beelden.

Vanaf december maakt Joost Zwagerman een tentoonstelling 'Silence out loud', waarin stilte de middelpuntzoekende krachtfactor lijkt. Aan deze tentoonstelling werkt een keur aan beroemde kunstenaars mee uit binnen- en buitenland. Naast deze grotere tentoonstellingen zijn er kleinere presentaties van het KCB, de Kunstuitleen en plaatselijke kunstenaars zoals beeldhouwer Gerard van der Leeden.

CONCERTSERIE

KRANENBURGH presenteert een concertserie in het seizoen 2014-2015, naast losse concerten, lezingen, presentaties en workshops. Op het gebied van cultuureducatie zet KRANENBURGH het project Cultuurcoaches voort. Dit gebeurt op 15 scholen en met 30 cultuurcoaches die 10 weken lang workshops geven. De aandacht gaat hierbij in het bijzonder uit naar de scholen in Egmond. Het streven is om in 2015 een educatief atelier in de tuin te realiseren.

COLLECTIE

Het beheer van de collectie verdient extra zorg. Het collectieplan komt in 2015 gereed, waarna er eventueel actief 'ontzameld' kan worden. Dit laatste gebeurt volgens de LOMO-richtlijnen van de Nederlandse Museumvereniging. Daarnaast wordt eenheid gebracht in de registratie, doordat verschillende collecties worden samengevoegd in de beheersstichting Museale Collecties KRANENBURGH. Er ontstaat een nieuwe depotsituatie, die voorziet in de opslag van alle collecties. De bedoeling is dat KRANENBURGH in 2015 de museumregistratie ontvangt.

JEUGD

Om de jeugd te betrekken bij de activiteiten van KRANENBURGH, zal een community YOUNG KRANENBURGH worden gestart. Het accent ligt hier op speciale bijeenkomsten voor jongeren en een actief betalingsbeleid voor jonge medewerkers (suppoosten, horeca, rondleiders). De activiteiten zijn gericht op twee doelgroepen: jongeren van 12 tot 17 jaar en van 18 tot 25 jaar.

SAMENWERKINGEN

Samenwerkingen met onder meer Kunstuitleen, KunstenaarsCentrum Bergen, VVV en collega-instellingen krijgen in 2015 meer vorm.

KEES WIERINGA

DIRECTEUR KRANENBURGH

ORGANISATIE

RAAD VAN TOEZICHT

Raad van Toezicht per 1 december 2012

Els Swaab, Voorzitter

Edwin Jacobs

Hans van der Leygraaf

Jan Sebel

Hans Schoo

In KRANENBURGH zijn naast een team van 9 betaalde medewerkers, 240 vrijwilligers werkzaam in 15 verschillende werkgroepen. De inzet van vrijwilligers is essentieel voor het succes van de organisatie. De motivatie en betrokkenheid van de vrijwilligers is uitzonderlijk groot. Een flink aantal vrijwilligers heeft bovendien een professionele achtergrond. Hiermee kunnen zij een belangrijke bijdrage leveren aan het beleid en de ontwikkeling van KRANENBURGH. Daarnaast is er een grote groep vrijwilligers die met inzet en enthousiasme de uitvoerende taken op zich neemt.

De uniciteit van de organisatie wordt vanaf 2014 bepaald door de intensieve samenwerking van betaalde medewerkers en vrijwilligers. Het doel is een organisatiemodel te ontwikkelen, waarin de professionaliteit geborgd is doordat wordt voldaan aan de standaardrichtlijnen van onder meer ICOM en de Nederlandse Museumvereniging.

PERSONEEL IN DIENST

KEES WIERINGA DIRECTEUR – BESTUURDER 36 UUR

MARTINA KOOLWIJK ZAKELIJK LEIDER – 32 UUR

MARIANNE VAN GILS CONSERVATOR – 32 UUR

ERIC SCHURER KUNSTTULEEN – 32 UUR

RENÉ HOORNSTRA HUISMEESTER – 32 UUR

ANGELIKA BISSELING HOOFD COMMUNICATIE – 32 UUR

HETTY LEIJDEKKERS SECRETARIAAT – 24 UUR

ROBERT-JAN WEIJERS HORECA MANAGER – 40 UUR

INGRID VAN VELDHUIZEN HOOFD EDUCATIE – 24 UUR (TOT 1 OKTOBER 2014)

VRIJWILLIGERS

KRANENBURGH draait grotendeels op de inzet van vrijwilligers. Het staat midden in de samenleving en de vrijwilligers vormen hier de verbindende factor; ze zijn een onmisbare pijler onder de organisatie. Ze zijn enthousiast, betrokken, klantgericht en gastvrij, ze ondersteunen in onderzoek en geven binding met de achterban.

KRANENBURGH stimuleert en begeleidt de competentieontwikkeling onder de vrijwilligers. Er is ruimte om nieuwe dingen te leren en te groeien in taken die nu nog moeilijk bereikbaar lijken. Vrijwilligers kunnen zich uitspreken over hun taken en te allen tijde ideeën inbrengen (voor nieuwe activiteiten of voor wijzigingen in bestaand beleid).

In het Vrijwilligersbeleid van KRANENBURGH zijn taken, verantwoordelijkheden, rechten en plichten van vrijwilligers en de directie (ten aanzien van vrijwilligers) vastgelegd. Het doel van dit beleid is op de eerste plaats een prettige en duidelijke werkomgeving te creëren. Daarnaast gaat het erom, het goed functioneren van zowel de vrijwilligers als de hele organisatie in stand te houden en verder te ontwikkelen. Dit gebeurt aan de hand van competenties die zijn gebaseerd op de missie en visie van de organisatie.

STICHTING VRIENDEN KRANENBURGH

De Stichting Vrienden KRANENBURGH is opgericht in 1993 en ondersteunt sindsdien de activiteiten van KRANENBURGH. Op 31 december 2014 telde de Stichting 779 Vrienden op 538 adressen.

Na de feestelijke opening van het vernieuwde KRANENBURGH en het aanbieden van de door de Vrienden geschonken lichtelementen en banken op 10 november 2013 werden in 2014 voor de Vrienden diverse activiteiten georganiseerd, zoals een Maaltijd der Vrienden, een filmavond en een tweetal previews op tentoonstellingen.

In 2014 stelde de Stichting Vrienden een financiële ondersteuning van €10.000 beschikbaar aan KRANENBURGH. Dit bedrag werd onder meer aangewend voor het realiseren van de Lucebert-tentoonstelling. Bovendien deden de Vrienden de toezegging om in 2015 €25.000 bij te dragen aan de bouw van het atelier ten behoeve van de educatieve doelstelling van KRANENBURGH. Deze doelstelling wordt door de Vrienden van harte ondersteund.

Bestuur Stichting Vrienden KRANENBURGH
op 31 december 2014: Jaap Schoen – voorzitter,
Frans Thomas – penningmeester,
Wil de Vries – secretaris, Hannah Bruel † – lid,
Atty Heeremans – lid.

FINANCIËN

ALGEMEEN

2014 was het eerste jaar dat KRANENBURGH volledig als bedrijf functioneerde. Vandaar dat de realisatie 2014 soms flinke verschillen laat zien ten opzichte van de begroting 2014 en de realisatie 2013. 2013 was een transitiejaar, een overgangsjaar van bouwfase naar de opening in november 2013. De begroting van 2014 kon niet worden gebaseerd op cijfers uit het verleden, want het was het eerste jaar dat KRANENBURGH in de nieuwe samenstelling volledig functioneerde. Vooral de begrote bedrijfskosten en inkomsten waren gebaseerd op benchmarks of aannames en berekeningen uit de jaren voor 2013.

CONTINUÏTEIT

De continuïteit van KRANENBURGH lijkt gewaarborgd door de grote spreiding van inkomstenbronnen.

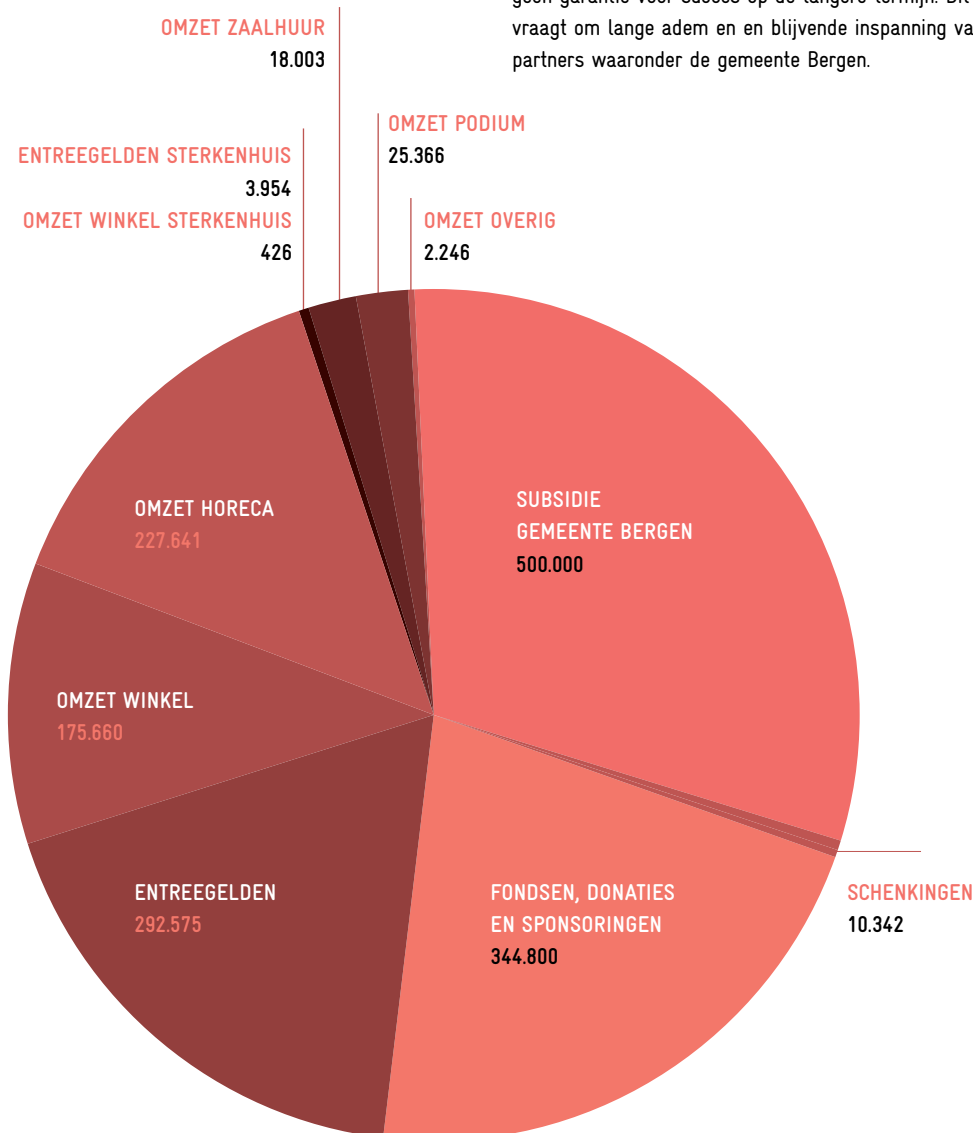
De voornaamste inkomstenbron is de gemeentelijke subsidie van €500.000 per jaar. Daarnaast zijn de eigen inkomsten uit kaartverkoop, horeca en winkelverkoop van groot belang.

Een andere belangrijke inkomstenbron zijn sponsors en particuliere begunstigers. Deze laatste groep is onderverdeeld in de KRANENBURGH Kring en de KRANENBURGH Kraanvogels. Begunstigers leggen zich voor 5 jaar vast om een bedrag van 1.000 of 5.000 euro per jaar te schenken.

Met sponsors zijn er veelal 3-jarige contracten afgesloten. Daarnaast zijn er nog enkele anonieme schenkers én culturele fondsen waar een beroep op wordt gedaan. Doordat de spreiding van inkomstenbronnen zo groot is, bestaat er weinig gevaar dat deze inkomstenstroom sterk zal veranderen. Voor de continuïteit is het van belang dat KRANENBURGH een buffer in de liquiditeit gaat opbouwen. Ook wordt in 2015 begonnen met het maken van een reservering, als voorbereiding op de aflossing van de gemeentelijke lening vanaf 2018.

ONDERGRENS

KRANENBURGH opereert met een minimale subsidie van €500.000 per jaar. Deze overheidssubsidie bedraagt maar 29 procent van de totale omzet. Dit is uitzonderlijk laag in verhouding tot vergelijkbare musea, waar dit percentage tussen de 60 en 80 procent ligt. De goede start van KRANENBURGH biedt geen garantie voor succes op de langere termijn. Dit vraagt om lange adem en en blijvende inspanning van partners waaronder de gemeente Bergen.

COLLECTIE KRAMENBURGH

KRAMENBURGH beheert verschillende deelcollecties van kunst- en cultuurhistorische objecten.

Bij elkaar is dit een omvangrijke verzameling die divers van samenstelling en kwaliteit is. In 2014 is een begin gemaakt met het samenvoegen van het beheer van de deelcollecties. Crown Fine Art werd gevraagd KRAMENBURGH te begeleiden in het opnieuw vormgeven van een aantal processen op het gebied van collectiebeheer en het formuleren van een nieuw collectiebeleid. Het collectieprofiel van kunst- en cultuurhistorische collectie is vastgesteld; alle objecten hebben een relatie met (de regio) Bergen. De kunstvoorwerpen hebben een hoge artistieke waarde, zijn zeldzaam of representatief voor een stroming, tijdperk of oeuvre en hebben bij voorkeur een hoge belevingswaarde. De cultuurhistorische objecten hebben een verhalende waarde, zijn compleet en van goede kwaliteit.

In 2014 verscheen het 'Collectieplan Kranenburgh, culturele buitenplaats in Bergen, 2014-2017', begeleid door Cindy Zalm van Crown Fine Art.

Er is een aanzet gegeven voor het administratief samenvoegen van de verschillende deelcollecties in Adlib. Ook zijn voorbereidingen getroffen om de totale (kunst-)collectie te waarderen.

Dit waarderen geschiedt volgens de methode 'Op de museale weegschaal' van het RCE.

Eind 2014 is het depot Berkenlaan opgeheven.

Een deel van de kunst- en cultuurhistorische collecties is ondergebracht in een nieuw, optimaal geklimatiseerd depot in De Goorn. Het andere deel is overgebracht naar het bestaande depot te Egmond. In 2014 werd de collectie Kranenburgh uitgebreid door schenking van een aantal werken.

14 foto's op zink
(Joods Historisch Museum)

Potlood tekening van Jan
Ponstijn (particulier)

EDUCATIE

Met educatieve activiteiten wil KRANENBURGH jong en oud aanspreken, talenten ontdekken en bijdragen aan het bijzondere culturele klimaat van Bergen. Door een nieuwe generatie in contact te brengen met kunst en het kunstenaarschap wordt een volgend hoofdstuk aan het verleden van Bergen toegevoegd. Cultuureducatie in KRANENBURGH is gebaseerd op het doorlopen van de culturele kringloop: inspireren, interesseren, leren, produceren en tenslotte presenteren, waarna weer nieuwe inspiratie ontstaat.

In 2014 is er gestart met beter doelgroepgericht werken, is de toegankelijkheid voor verschillende doelgroepen vergroot en werkte de educatieafdeling met enthousiaste, professionele vrijwilligers, die binnen nieuw opgestarte werkgroepen lesmateriaal en programma's verzorgen. Deze programma's zijn in samenwerking met de afdeling communicatie beter aangeboden op de website van KRANENBURGH. Hiermee is een goede basis gelegd voor de doorontwikkeling van de afdeling voor de komende jaren.

KRANENBURGH PARTNER VOOR HET ONDERWIJS

KRANENBURGH wil een partner voor de scholen zijn bij het vormgeven van hun cultuureducatie. In 2014 heeft KRANENBURGH deze samenwerking uitgediept, ook in samenwerking met andere culturele instellingen en de bibliotheek. Zo was er rond de tentoonstelling Lucebert een presentatiemiddag voor leerkrachten uit de regio. Het educatief plan bij deze toptentoonstelling werd goed ontvangen door de scholen. Het aanbod van KRANENBURGH was voor basisscholen toegankelijk via de website van CultuurPrimair, de etalage van culturele activiteiten in de regio. Het educatief plan rond deze toptentoonstelling werd: 'Alle kleuren van de Regenboog', 'De Ongezochte Vondst' en een poëzieproject. Tenslotte is er in samenwerking met de Kunstuitleen een project gestart waarbij leerlingen van een tweetal basisscholen in groepsverband een kunstwerk uitzochten voor hun school.

VAN DAGDROMEN TOT INSPIRATIE

In Egmond startte het verbindende project 'Van Dagdromen tot Inspiratie' met als doel om de kwaliteit van de cultuureducatie op de scholen te verhogen. Dit, door betere integratie van de cultuurcoaches in het reguliere onderwijs. Het traject wordt in 2015 met een eindpresentatie in KRANENBURGH afgesloten, waarna het project wordt opgenomen in het lopend aanbod.

CULTUURCOACHES

KRANENBURGH kreeg van de gemeente Bergen de opdracht om met ingang van het schooljaar 2014-2015 de Combinatiefunctie Cultuur in Groot Bergen te organiseren.

KRANENBURGH stelt zich ten doel om alle leerlingen in de gemeente Bergen te betrekken bij kunst en cultuur. De Combinatiefunctie Cultuur is een belangrijk middel om deze doelstelling te realiseren. Alle reguliere instellingen voor primair onderwijs, zo'n 2100 kinderen, werden betrokken bij deze regeling, waarbij KRANENBURGH de basisscholen koppelde aan zestien professionele kunstenaars uit de regio.

Binnen dit programma is ingezet op het vergroten van de effectiviteit van de cultuurcoaches binnen de educatieve strategie van KRANENBURGH. Dit gebeurde door expliciet aan te sluiten bij de kerndoelen basisonderwijs, de betrokkenheid met verschillende partners te versterken en de samenhang met de activiteiten binnen KRANENBURGH te vergroten. Daarnaast zocht de organisatie naar manieren om de kunstzinnige waardevermeerdering door de cultuurcoaches in te zetten binnen en buiten de organisatie om zo participatie van kinderen en scholen te bevorderen. Hierbij staat (het effect op) de leerling centraal.

OVERIGE EDUCATIEVE ACTIVITEITEN

In 2014 is er een start gemaakt met educatieve randprogrammering. Tijdens de vakantie gaven cultuurcoaches diverse interessante workshops voor bezoekende kinderen. Ook werden er tijdens de kerstvakantie spannende verhalen voorgelezen in de Luceberttentoonstelling. Bij deze tentoonstelling werd ook een audiotour ontwikkeld.

PROGRAMMA EN PUBLIEK

BEZOEKERSAANTALLEN KRANENBURGH 2014

VOLBETALEND MUSEUM	11.250
MUSEUMKAART	38.795
STERKENHUIS	4.052
DEELBETALEND	1.952
NIET BETALEND	5.233
PODIUM	1.918
SUBTOTAAL	63.200

EXTRA BEZOEKERS	
WINKEL (SCHATTING 5%)	3.160
HORECA (SCHATTING 10%)	6.320
KUNSTUITLEEN (SCHATTING 2%)	1.264
EDUCATIE (SCHATTING 2%)	1.264
KCB (SCHATTING 2%)	1.264
SUBTOTAAL	13.272
TOTAAL	76.472

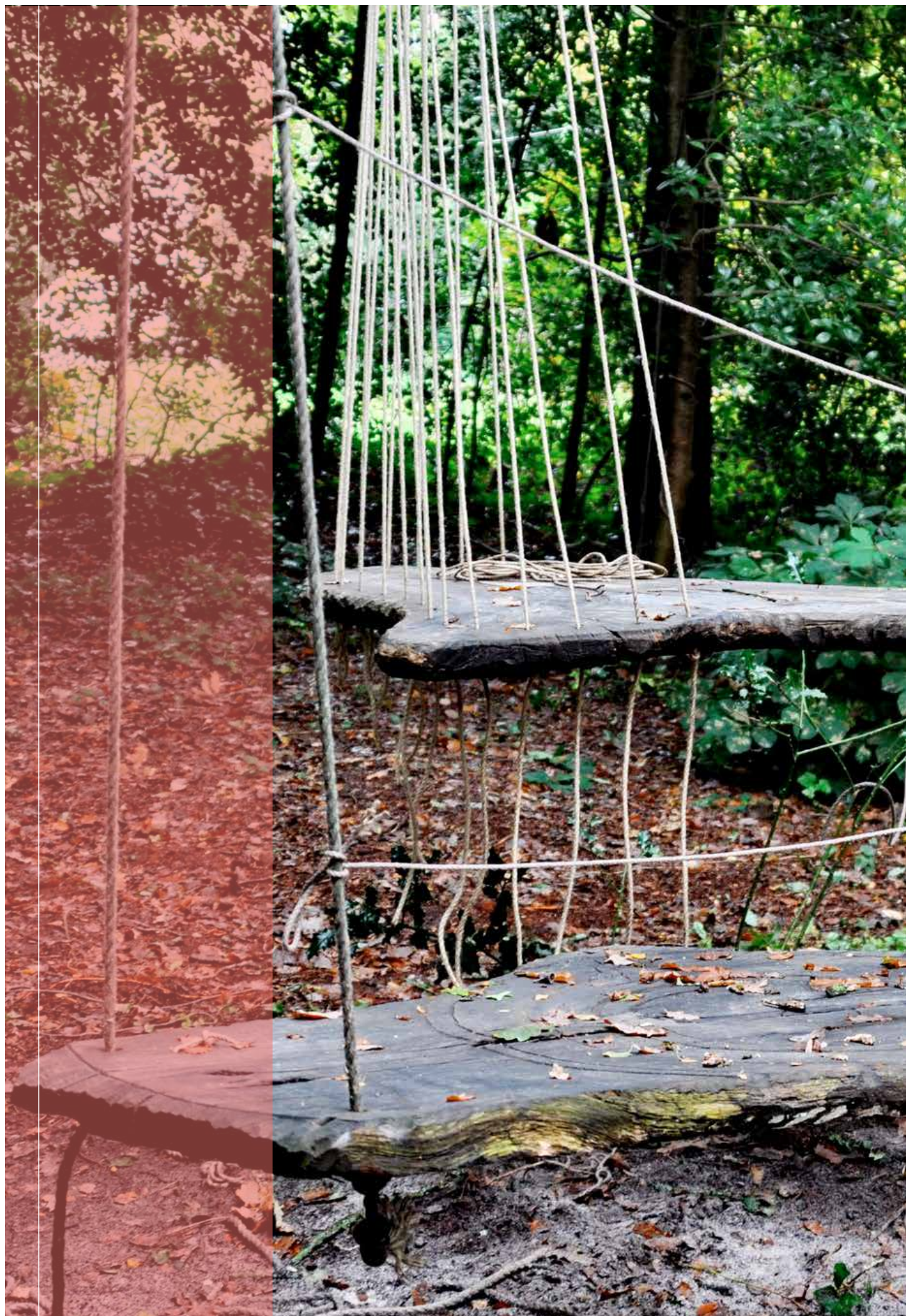

FOTO PETER H. TOXOPEUS (DETAIL)

TENTOONSTELLINGEN

In 2014 toonde KRANENBURGH 4 grote en 7 kleinere tentoonstellingen, 7 tentoonstellingen van Kunstenaarscentrum Bergen (KCB) en 2 tentoonstellingen in Het Sterkenhuis. Voor elk van de tentoonstellingen werd een passende campagne ontwikkeld die telkens een heel actieve, gerichte benadering van publiek en media omvatte.

WONDER T/M 16 MAART 2014

Met de openingstentoonstelling 'Wonder' (november 2013) presenteerde KRANENBURGH zich als een culturele buitenplaats met internationale ambities. Centraal stond kunstenaarsdorp Bergen, dat al meer dan een eeuw grote namen uit de kunstwereld aan zich weet te binden: een wonder.

Speciale Wonder-middagen maakten deel uit van de randprogrammering rondom de tentoonstelling, met o.a. kunsthistorica Maartje van den Heuvel over fotografie en kunstenaar Moritz Ebinger over zijn goudproject.

De tentoonstelling had landelijke uitstraling, waarbij als doelgroepen werden aangemerkt: de lokale en regionale bevolking (i.v.m. opening van het nieuwe museum), kunstliefhebbers, toeristen uit binnen- en buitenland, dagjesmensen en kinderen.

PUBLICATIE

Adriaan van Dis, Jhim Lamoree e.a., 'Wonder. De magie van kunstenaarsdorp Bergen', 2013

BRUIKLEENGEVERS

Cobra Museum, Joods Historisch Museum, Museum Van Bommel van Dam, Schunck*/ RCE, Stedelijk Museum Alkmaar, collectie De Heus-Zomer, collectie Meulenstein, Rabo Kunstcollectie, Roy Kahmann Gallery, SNS REAAL, Stichting Constant, Stichting Jaap Min, Stichting Lucebert, Gemeente Bergen NH, diverse particuliere bruikleengevers en deelnemende kunstenaars

30.000 FLYERS

1.000 AFFICHES (GROTE STEDEN)

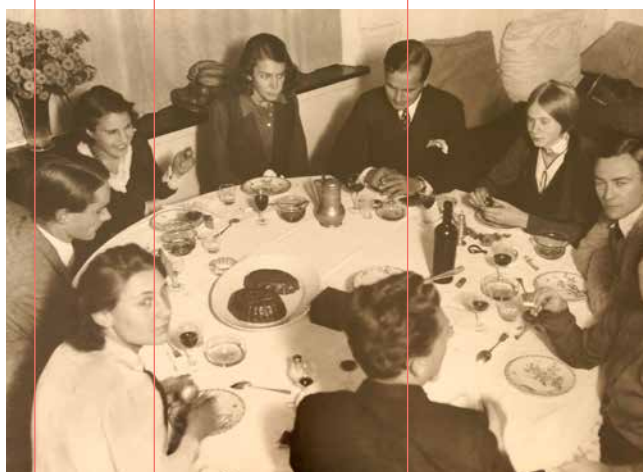
MEDIAPARTNERSCHAP MET NOORDHOLLANDS DAGBLAD
ADVERTENTIES EN ACTIES MET
LOKALE PARTIJEN EN PERS

Publicatie 'Wonder'. Foto Lizette Schaap

Job Graadt van Roggen, Gezicht op Alkmaar, 1913.
Particuliere collectie

Eva Besnyö, Maaltijd der Vrienden bij Charley Toorop thuis,
Bergen, 1935

TENTOONSTELLINGEN

INSPIRATIE 30 MAART – 21 JUNI 2014

Kunst, kennis en natuur kwamen samen in 'Inspiratie', een veelzijdige tentoonstelling met buitenplaats Het Oude Hof in Bergen als belangrijke rode draad. De seizoenen vormden de centrale thema's, als metafoor voor de opkomst, bloei en ondergang van de Hollandse buitenplaatsen. De randprogrammering omvatte o.a. excursies naar het Oude Hof, een lezing van Fransje Hovinga over waaiers en de uitvoering door Michel Duijvis van een muziekstuk, geïnspireerd op Het Hof.

De tentoonstelling had bovenregionale, landelijke uitstraling en richtte zich op inwoners van de gemeenten Bergen en Alkmaar en van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht, toeristen, dagjesmensen en kunst-, cultuur- en natuurgeïnteresseerden.

Met gastcuratoren Annelies Aerts (St. Provinciale Atlas Noord-Holland) en Pieter Bijwaard (St. Geestgronden).

PUBLICATIE

'Het Oude Hof in Bergen. Inspiratie, kunst, kennis en natuur'. Initiatiefnemer: Marleen Bouma-Kalshoven. Uitgave i.s.m. de Stichting Bergen | Geestgrond en Uitgeverij Noord-Holland, 2014

BRUIKLEENGEVERS

Amsterdam Museum, Centraal Museum Utrecht, Frans Hals Museum, Singer Museum, Stedelijk Museum Alkmaar, Noord-Hollands Archief, Regionaal Archief Alkmaar, Stadsarchief Amsterdam, Universiteit Leiden, Universiteit Wageningen, Stichting Jaap Min, diverse particulieren en deelnemende kunstenaars

30.000 FLYERS

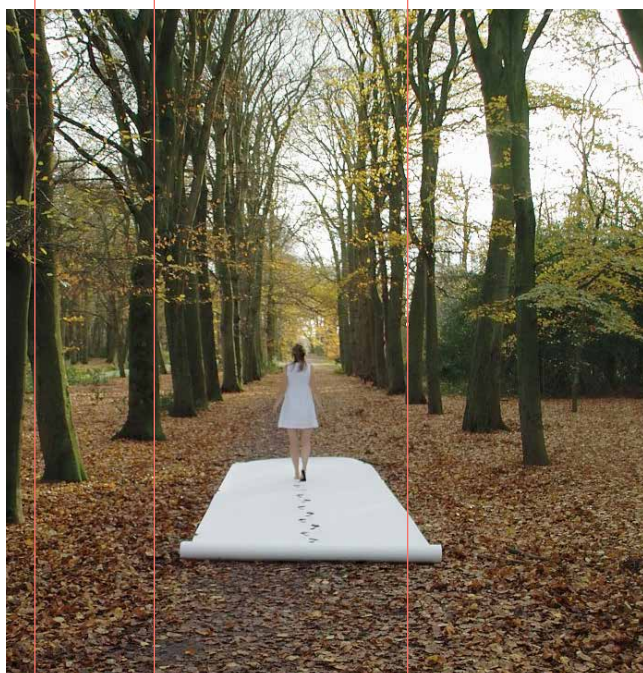
DUITSTALIGE HANDOUTS

600 AFFICHES (ALKMAAR, HAARLEM, AMSTERDAM)

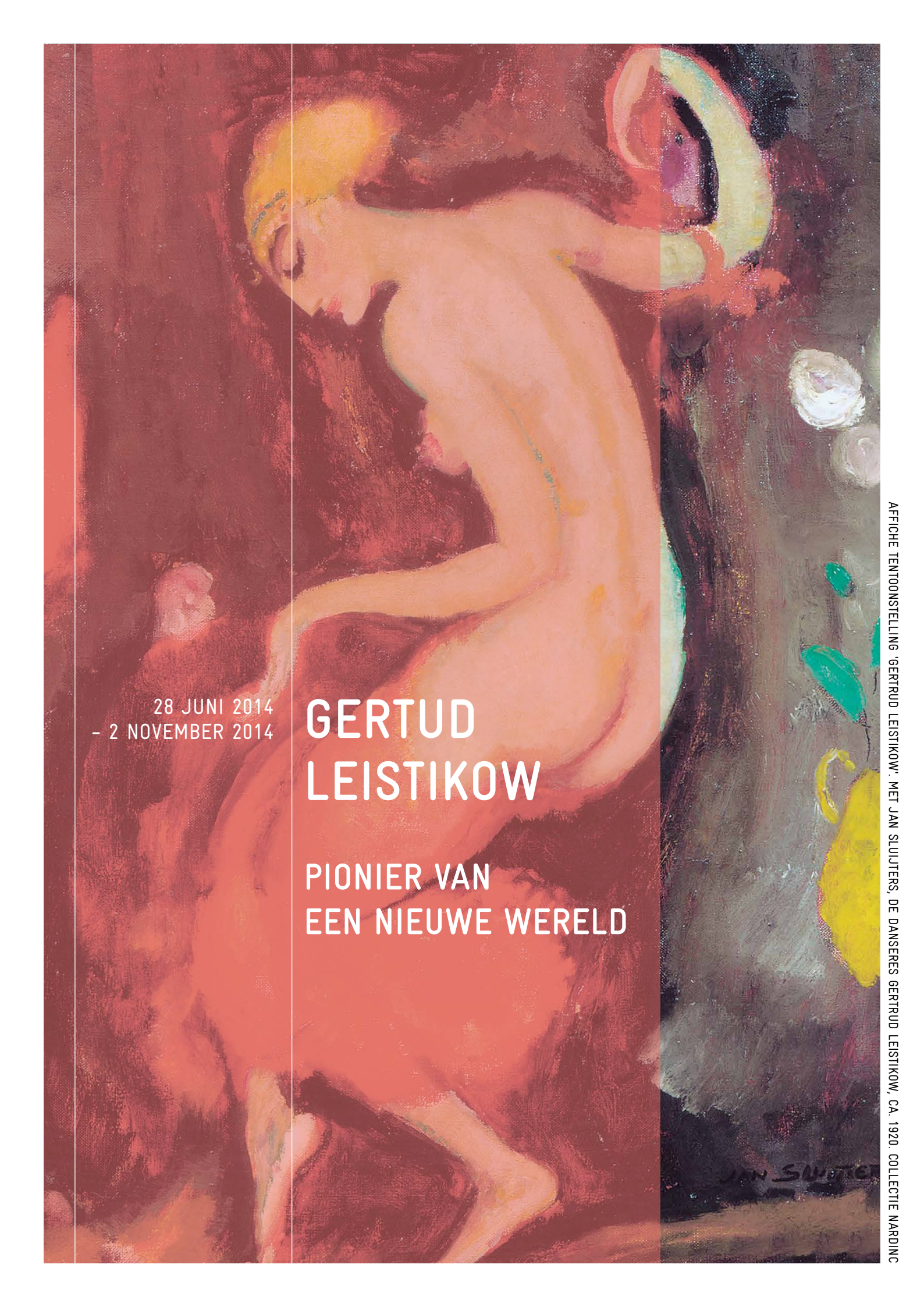
ADVERTENTIES EN ACTIES MET LOKALE PARTIJEN EN PERS

Beeld bij tentoonstelling 'Inspiratie'. Foto Lizette Schaap

Carlijn Mens, Ik loop dus ik ben, 2013. Performance

28 JUNI 2014
– 2 NOVEMBER 2014

GERTUD LEISTIKOW

PIONIER VAN
EEN NIEUWE WERELD

TENTOONSTELLINGEN

GERTRUD LEISTIKOW. PIONIER VAN EEN NIEUWE WERELD. EEN EEUW DANSKUNST

29 JUNI – 2 NOVEMBER 2014

KRANENBURGH eerde met deze tentoonstelling Gertrud Leistikow, toonaangevend danseres en choreografe (1885 – 1948) en liet haar zien in schilderijen, tekeningen, foto's en films. Leistikow geldt als een van de grondleggers van het moderne dansonderwijs.

De randprogrammering omvatte o.a. negen dansoptredens in de geest van Gertrud Leistikow, uitgevoerd door het gezelschap Fields of Wonder.

PUBLICATIE

Jacobien de Boer, 'Gertrud Leistikow – Dans voluit, dat is het leven', 2014

BRUIKLEENGEVERS

Noordbrabants Museum, Städtische Galerie Dresden, Stadsarchief Amsterdam, Gemeente Neustadt (D), Universiteit van Amsterdam (afd. bijzondere collecties), diverse particuliere bruikleengevers onder wie de schoondochter van Gertrud Leistikow

25.000 FLYERS

1.000 FLYERS DUITSTALIG

1.000 AFFICHES (ALKMAAR, HAARLEM, AMSTERDAM)

200 ANSICHTKAARTEN

ADVERTENTIES EN ACTIES MET
LOKALE PARTIJEN EN PERS

Tentoonstelling 'Gertrud Leistikow'. Foto Lizette Schaap

Gertrud Leistikow, optreden, omstreeks 1914. Fotograaf onbekend.
Copyright Erven Leistikow

TENTOONSTELLINGEN

LUCEBERT. THUIS IN BERGEN

18 NOVEMBER 2014 – 26 APRIL 2015

Met 'Lucebert. Thuis in Bergen' wekte KRANENBURGH de wereld van Lucebert tot leven. Bezoekers konden onder meer platen draaien, kennismaken met Luceberts vrienden en familie en in de geest van de kunstenaar zelfbedachte woorden en gedichten schrijven.

De hoeveelheid schilderijen, tekeningen, gedichten en spullen op de tentoonstelling overdonderde en evenaarde Luceberts enorme productie. Pièce de résistance van de tentoonstelling vormde het gereconstrueerde atelier van Lucebert. In deze tentoonstelling participeerden tal van kunstenaars en vormgevers, waaronder decor- en kostuumdesigner Meike Sier, grafisch ontwerpster Maria Walnut en illustratrice Marianne Lock. Regisseur Johan Kramer tekende voor het concept en de vormgeving van de tentoonstelling.

De randprogrammering bestond uit muziekoptredens van Bik Bent Braam en jazzmusici Han Bennink en Jan Doedens. Er waren lezingen van Lucebertkenners als Willemijn Stokvis en Ben van Melick en van Ton den Boon, hoofdredacteur van de Dikke Van Dale. Voor kinderen waren er educatieve programma's, Lucebert-workshops en voorleesmiddagen.

'Lucebert. Thuis in Bergen' had landelijke uitstraling en richtte zich op een groot en breed publiek. Speciale aandacht ging hierbij uit naar families met kinderen, scholieren, jongeren en dertigers.

BRUIKLEENGEVERS

Lucebert Stichting, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Stedelijk Museum Schiedam, Letterkundig Museum, H.N. Werkman College – Stadslyceum Groningen, Rode Kruis Ziekenhuis, boekhandel Perdu, Ypma Piano's, Galerie Nouvelles Images, Art Moves BV, ING Collectie, GM Zeef- en Offsetdruk BV

Erven Lucebert, Sanne Boersma, Meier Boersma, Mees Dierdorp, Rea Dierdorp, dhr. en mw. Dommering, Matthijs Erdman, dhr. Meulenstein, Pieter Boersma, dhr. De Ruiter, dhr. en mw. Smook, mw. Budding, dhr. Petersen, dhr. en mw. Wolfkamp, dhr. Schrama, dhr. en mw. Veldt, dhr. De Jonge, dhr. Chanovsky, mw. Dijkstra, mw. Van der Poel, mw. Van Rhijn, dhr. Van der Wal, mw. Bruel t, mw. Boeren-Briefjes, dhr. Bontje, mw. De Vreede, dhr. Boesveld, dhr. Guntenaar, mw. Abbekerk-Kroon, mw. Vogelpoel

30.000 FLYERS

1.000 AFFICHES (GROTE STEDEN)
DUITSE/ENGELSE HANDOUTS VOOR
BUITENLANDSE BEZOEKERS
RADIO SPOTS (NPO RADIO)
EN FILM SPOTS (REGIONALE
FILMHUIZEN EN KRANENBURGH)
LUCEBERT-TWITTERACCOUNT
EN -ACTIE MET ONLINERS VAN
LUCEBERT
ADVERTENTIES EN ACTIES MET
LOCALE PARTIJEN
SPECIAL PRODUCTS

Affiche tentoonstelling 'Lucebert. Thuis in Bergen'

Lucebert in zijn atelier, mei 1974 (detail). Foto Pieter Boersma

TENTOONSTELLINGEN

VOGELWATER

1 APRIL – 22 JUNI 2014

'Vogelwater' liet de foto's zien die Frederique van Rijn maakte van 't Vogelwater in Egmond en het duingebied eromheen. De tentoonstelling viel samen met 'Inspiratie' en werd meegenomen in die campagne.

Frederique van Rijn, Vogelwater, 2011, 2012

HEILIGE MAAGD MARIA

11 MEI – 30 MEI 2014

In het Moederdagproject 'De heilige maagd Maria' werden werken getoond uit de privécollectie van Zeger de Ruiter en Hermij Jes.

VET GAAF!

150 JAAR ILLUSTRATIES VAN UITGEVERIJ KLUITMAN

17 MEI – 1 AUGUSTUS

Het 150-jarig bestaan van Uitgeverij Kluitman werd gevierd met 'VET GAAF!' De tentoonstelling telde ruim honderd illustraties uit heden en ver verleden. KRANENBURGH liet sprookjesfiguren uit de jaren twintig zien, evenals originele aquarellen uit recent uitgegeven kinderboeken.

De randprogrammering omvatte o.a. de vertoning van een aantal boekverfilmingen, waaronder 'Pietje Bell'.

10.000 FLYERS

50 AFFICHES

ZIMMER FREI, TUSSEN ALLURE EN EENVOUD

Fototentoonstelling Hans van der Meer

1 juli 2014 – 31 augustus 2014

De tentoonstelling betrof een fotoserie die Hans van der Meer maakte in opdracht van de Provincie over de kustplaatsen in Noord-Holland. De serie foto's laat geen beelden van strandleven zien, maar 'de weg ernaar toe', het tussengebied met architectuur, horeca, bijzondere vegetatie, etc.

25.000 FLYERS

CHILLEN BIJ CHARLEY GROETEN UIT BERGEN

1 JULI – 2 NOVEMBER 2014

Op de tentoonstellingen 'Groeten uit Bergen' en 'Chillen bij Charley' waren schilderijen, tekeningen en foto's te zien van onder anderen Eva Besnyö, Charley Toorop en Leo Gestel. Alles uit de eigen collectie van KRANENBURGH.

5.000 FLYERS

6 X 200 ANSICHTKAARTEN

JEANNE OOSTING PRIJS

6 SEPTEMBER – 5 OKTOBER 2014

KRANENBURGH toonde het werk van de laureaten van de Jeanne Oosting Prijs 2014, beeldend kunstenaars Derk Thijs (schilderkunst) en Jan van de Pavert (aquarelleerkunst).

De prijs is bedoeld als stimulans voor kunstenaars die ook figuratie in hun werk betrekken. KRANENBURGH was tevens gastheer bij de prijsuitreiking.

7 OKTOBER 2014
- 2 NOVEMBER 2014

JEROEN KRABBÉ

DUM VIVMUS VIVAMUS

AFFICHE BIJ TENTOONSTELLING 'DUM VIVMUS VIVAMUS' MET JEROEN KRABBÉ, STEKELMAN NO. 2 (DETAIL), 1 NOVEMBER 1948, 2011-2012. COLLECTIE MUSEUM DE FUNDATIE

TENTOONSTELLINGEN

JEROEN KRABBÉ, DUM VIVIMUS VIVAMUS

7 OKTOBER – 2 NOVEMBER 2014

DUM VIVIMUS VIVAMUS. BEELDEN UIT MIJN JEUGD IN BERGEN

De tentoonstelling van olieverfschilderijen, kindertekeningen en jeugdfoto's betrof een poëtische ode aan het leven door schilder, acteur en filmmaker Jeroen Krabbé, wiens jeugd jaren zich voor een belangrijk deel in Bergen afspeelden. Tijdens de tentoonstelling werd dagelijks een film over het kunstenaarschap van Jeroen Krabbé vertoond.

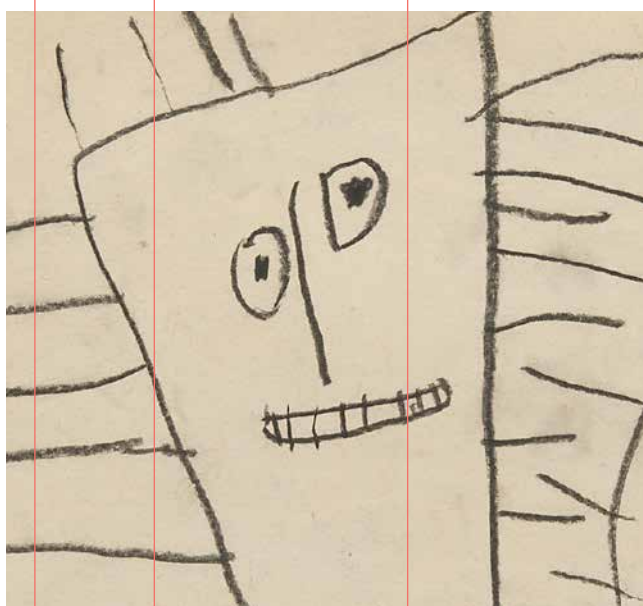
Met 'Dum vivimus vivamus' werd landelijk een breed publiek aangesproken van kunstliefhebbers, generatiegenoten en bewonderaars van de acteur/filmmaker/schilder, naast gezinnen met kinderen, toeristen en dagjesmensen.

De tentoonstelling viel samen met de Bergense Kunst10daagse (17 – 26 oktober 2014). Die dagen zijn alleen al goed voor 6.000 bezoekers.

FLYERS 10.000 ST.

Jeroen Krabbé, Uilenboom, februari 1955, 2011-2012.
Collectie Museum De Fundatie

Jeroen Krabbé, Stekelman no. 2, 1 november 1948

DE WERKELIJKHEID MET EEN TWIST 18 OKTOBER – 31 DECEMBER 2014

De Alkmaarse fotograaf Rick Akkerman maakte in 2014 elke week een foto voor het Noordhollands Dagblad met zijn eigen kijk op de actualiteit.

Een selectie daaruit was te zien in de TAQA-zaal onder de titel 'De werkelijkheid met een twist'. De werken werden geveild tijdens de actie Serious Request van Radio 3FM.

TENTOONSTELLINGEN KUNSTENAARSCENTRUM BERGEN (KCB)

Op de eerste verdieping van de villa van KRANENBURGH zijn permanent tentoonstellingen van het KCB te zien.
In 2014 waren dit achtereenvolgens:

SALON DER NIEUWE LEDEN
2 FEBRUARI – 23 MAART 2014

De communicatie rondom de tentoonstellingen geschiedde in nauwe samenspraak met het KCB.

ONZICHTBAAR ERFGOED
23 MAART – 11 MEI 2014

INTERMEZZO
5 APRIL – 11 MEI 2014

ARCHITECTUUR ASSOCIATIES
17 MEI – 22 JUNI 2014

NOORD-HOLLAND BIËNNALE
29 JUNI – 31 AUGUSTUS 2014

KUNST & CREATIEVE INDUSTRIE
5 SEPTEMBER – 26 OKTOBER
2014

CHAOS IN SCHOONHEID
10 NOVEMBER 2014
– 25 JANUARI 2015

'Onzichtbaar Erfgoed', José van Gennip, Uit de serie Vensters, 2013

'Kunst & Creatieve Industrie', Regula Maria Müller, Vanitas, 2011

TENTOONSTELLINGEN MUSEUM HET STERKENHUIS

Met de tentoonstelling 'De Groote Oorlog en het kleine dorp' (17 mei – 30 november 2014) haakte Het Sterkenhuis aan bij de actualiteit van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. In de tentoonstelling '1799' stond het stil bij de strijd die Bergen in 1799 leverde tegen de Brits-Russische troepen.

PODIUM

CONCERTEN

In 2014 bood KRANENBURGH regelmatig het podium aan musici en artiesten van naam. Met een aanbod dat niet onderdeel was voor dat van een grote concertzaal, richtte KRANENBURGH zich op muziekliefhebbers uit de gemeenten Bergen en Alkmaar, de regio en de provincies Noord- en Zuid-Holland.

Een tiental grotere concerten en tal van kleinere optredens kleurden het programma. Zo luidde Fado-zangeres Hendriktje het nieuwe jaar in met Portugese liederen, speelde het Jacques Thibaud Ensemble een hommageconcert aan Géza Frid en zong Maarten Koningsberger liederen van Mahler en Duparc. Tijdens een speciale Simeon ten Holt-dag werd de Bergense componist herdacht en geëerd. Op 14 februari ontving KRANENBURGH het neusje van de zalm: het kamerorkest van het Koninklijk Concertgebouworkest, Camerata RCO.

Zij speelden Mahlers Negende Symfonie. Hiermee werd een nieuwe traditie ingeluid, want op 29 november waren zij er opnieuw met een Mahlersymfonie, de Vierde. Het concert rondom componist Purcell door het ensemble La Sfera Armoniosa luidde het nieuwe concertseizoen op bijzondere wijze in: in de tuin, met een picknick.

5.000 CONCERTFOLDERS
SEIZOEN 2014-2015
CONCERTFLYERS EN
CONCERTPROGRAMMA'S

VOORSTELLINGEN

Naast muziek waren er toneelvoorstellingen, kindervoorstellingen, interviews, lezingen en films. Zo werd actrice Ellen Vogel geïnterviewd, speelde Rosmarie Blaauboer de voorstelling 'Colometa' en bracht Ila van der Pouw met haar poppentheater de familievoorstelling 'Een ei met een staartje.' Tijdens de Kunst10Daagse kon het publiek deelnemen aan het 'Forever Friends Project', interactieve voorstellingen over de invloed van Facebook.

LITERATUUR EN POËZIE

KRANENBURGH bood liefhebbers van literatuur een leescursus aan, bestaande uit een cyclus van 6 middagen waarin romans besproken werden die aansloten bij het tentoonstellingsprogramma. Hieronder het boek 'Twee koffers vol' van Carl Friedman. Dit boek werd verfilmd door Jeroen Krabbé (Left Luggage).

Op 1 februari 2014 organiseerde KRANENBURGH De Nacht van de Poëzie, met dichters als Jean Pierre Rawie en C. ten Berge en met workshops, muziek, een prijsvraag en voordrachten door scholieren.

1.000 FLYERS

Foto (detail) Lizette Schaap

Camerata RCO. Foto Hans van der Woerd

SAMENWERKING EN ACTIES

KRANENBURGH werkte in 2014 in tal van projecten samen met culturele organisaties en aanbieders van cultuur.

EERSTE BERGENSCHE BOEKHANDEL: LITERAIRE AVONDEN

In samenwerking met De Eerste Bergenschse Boekhandel werd een serie Literaire avonden georganiseerd met bekende schrijvers en dichters. O.a. Michel Krielaars, Henriëtte Schenk en Henk Meulenbelt met 'Het brilletje van Tsjechov', en kinderboekenschrijvers Simon van der Geest en Gideon Samson.

IDFA: THE BEST OF IDFA ON TOUR 9 FEBRUARI 2014

KRANENBURGH was gedurende een dag festivallocatie met 'The best of IDFA on tour'. De prijswinnende documentaires van het beroemde IDFA-festival werden vertoond en er was ruimte voor ontmoeting en discussie; drie indrukwekkende films en een zaal vol film liefhebbers.

NMV: MUSEUMMAANDAG 10 MAART 2014

Op MuseumMaandag van de Nederlandse Museumvereniging (NMV) organiseerde KRANENBURGH onder meer een Cultuurdebat, waarin antwoord werd gezocht op de vragen: Wat is de betekenis van kunst en cultuur? Hoe stimuleren wij het creatieve talent? En op welke manier kunnen we het cultureel imago van de regio uitbuiten? Deelnemers waren o.a. burgemeester Hetty Hafkamp en gedeputeerde Elvira Sweet.

AVRO: TUSSEN KUNST EN KITSCH 28 APRIL 2014

In nauwe samenwerking met de AVRO kwam een bijzondere aflevering van Tussen Kunst en Kitsch tot stand in KRANENBURGH. De opnamedag trok maar liefst 900 bezoekers. Een van de 'vondsten' tijdens de opnamen was het album met de 18e-eeuwse tekeningen van Pieter Ellen.

NPO RADIO 4: DISKOTABEL 22 JUNI 2014

KRANENBURGH was gastheer tijdens een speciale live-uitzending van het Radio 4-programma Diskotabel. Met live optredens van pianiste Nino Gvetadze en het Duo Gazzana (viool/piano).

K100: KUNST10DAAAGSE 17 – 26 OKTOBER 2014

De deelname van KRANENBURGH aan de Kunst10daagse in Bergen omvatte de officiële opening van de Kunst10daagse in de TAQA-zaal, een royaal palet aan workshops en exposities in de tuin van KRANENBURGH en in Het Sterkenhuis én een serie theatervoorstellingen van 'The Forever Friends Project' in de TAQA-zaal. De Kunst10daagse werd afgesloten met de uitreiking in KRANENBURGH van de Rabobank Cultuurprijs. De combinatie van de populaire Kunst10daagse en de tentoonstelling Jeroen Krabbé, 'Dum vivimus vivamus' bleek een gelukkige: niet minder dan 6.000 bezoekers kwamen deze dagen naar KRANENBURGH.

HOTELS

Met hotels in Bergen, Egmond en Schoorl werden arrangementen ontwikkeld. Aan de hand van de door de Provincie Noord-Holland ontwikkelde Leefstijlatlas nam KRANENBURGH deel aan een pilot om te komen tot langdurige, effectieve samenwerking met andere aanbieders op het gebied van cultuur, toerisme en horeca.

GALERIES

Met kunstgaleries in Bergen werden eerste afspraken over programma-afstemming en samenwerking gemaakt. Eerste resultaat was een Kunstroute aan de hand waarvan kunstliefhebbers in Bergen op pad kunnen. De bedoeling is deze samenwerking gaandeweg te intensiveren.

OVERIG

Binnen het netwerk van Buitenplaatsen in Beeld nam KRANENBURGH deel aan de reizende fototentoonstelling 'Het gezicht van de buitenplaats', met foto's van medewerkers van de aangesloten buitenplaatsen. KRANENBURGH nam deel aan de actie Museuminspecteurs van de Nederlandse Museumvereniging (NMV). Op de website van de NMV konden kinderen KRANENBURGH online beoordelen en een cijfer geven: is KRANENBURGH kidsproof?

KRANENBURGH nam ook deel aan de ANWB Museumcheck (okt/nov). Tijdens deze check werden minder validen en hun begeleiders in de gelegenheid gesteld een oordeel te vormen over de toegankelijkheid van KRANENBURGH. Afspraken over het uitwisselen van elkaars programma's (folder, nieuwsbrieven) werden gemaakt met o.a. Theater de Vest in Alkmaar en filmhuizen in Bergen, Alkmaar en Hoorn. Met o.a. de VVV en Bibliotheek Kennemerwaard werden acties bedacht rondom de tentoonstelling 'Lucebert. Thuis in Bergen'.

PERSAANDACHT

KRAMENBURGH kwam in 2014 uitgebreid in de pers. Er verschenen honderden artikelen over de tentoonstellingen, podiumactiviteiten en educatie in de lokale, regionale en landelijke pers. Dat gold ook voor de tentoonstellingen in Het Sterkenhuis, van Kunstenaarscentrum Bergen (KCB) en de Kunstuitleen.

SCHRIJVENDE PERS

De eerste drie maanden van het jaar werd nog volop geschreven over de openingstentoonstelling WONDER, die eind 2013 opende. Museumvisie, het blad voor de museumwereld, zette KRAMENBURGH op de cover van de eerste kwartaaluitgave van 2014. En er was Het Financieele Dagblad dat de openingstentoonstelling aangreep voor zes pagina's in het kleurenmagazine.

Alle landelijke media schreven over KRAMENBURGH. Artikelen verschenen in NRC Handelsblad, de Volkskrant, Trouw, de Telegraaf, het Algemeen Dagblad en Het Parool. Maar ook in het Noordhollands Dagblad en andere regionale bladen in Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland. Ook was er volop aandacht in de huis-aan-huisbladen, waaronder De Duinstreek en het Zondag Ochtendblad Alkmaar en de rest van Noord-Holland Noord. Verschillende maand- en weekbladen berichtten over de tentoonstellingen, zoals Elsevier, Margriet en HP/De Tijd. Vrij Nederland besteedde acht pagina's aan de tentoonstelling 'Zimmer Frei, tussen allure en eenvoud' met foto's van Hans van der Meer.

Ook de gespecialiseerde media, waaronder maandblad Collect en het Historisch Nieuwsblad wijdden hun kolommen aan de tentoonstellingen. Tableau Fine Art Magazine maakte twee pagina's vrij voor de tentoonstelling 'Pionier van een nieuwe wereld; Gertrud Leistikov'. Uitgebreid aandacht was er ook in het Dansmagazine en Kunstschrift. Palet interviewde Jeroen Krabbé naar aanleiding van zijn tentoonstelling 'Dum vivimus vivamus. Beelden uit mijn jeugd in Bergen'.

Kranten schreven niet alleen over de tentoonstellingen en podiumactiviteiten. Ook waren er algemene stukken. Het Noordhollands Dagblad probeerde onder andere het succes achter KRAMENBURGH te ontrafelen onder de kop 'De bijzondere kracht van KRAMENBURGH'. Het leverde twee pagina's op. De krant besteedde ook uitgebreid aandacht aan het openbare cultuurdebat en Museum Maandag, het initiatief waarbij de burgemeester van Bergen voor een dag op de stoel van de directeur zat.

RADIO, TELEVISIE

Verschillende radio- en televisieprogramma's besteedden aandacht aan KRAMENBURGH. Verslaggevers maakten hun items ter plekke, bij voorbeeld het Radio 1 Journaal dat door het nagebouwde atelier van Lucebert liep, onderdeel van de tentoonstelling 'Lucebert. Thuis in Bergen'. De directeur en gastconservator waren te gast in verschillende studio's; bij het programma 'De Taalstaat' met Frits Spits op Radio 1, bij Opium op 4, bij de Tros Nieuwsshow op Radio 1 en bij RTVNH. De televisie- en radiotak van RTVNH besteedden aandacht aan tentoonstellingen. Het tv-programma NH Leeft interviewde twintig minuten verschillende gasten naar aanleiding van de tentoonstelling 'Lucebert. Thuis in Bergen' en 'VET GAAF!'.

Verschillende kunstenaars traden op in televisie- en radioprogramma's. Nooit meer slapen op Radio 1 maakte een reportage met Hans van der Meer naar aanleiding van de tentoonstelling 'Zimmer Frei'. Bij Kunststof TV sprak Jeroen Krabbé over zijn tentoonstelling in KRAMENBURGH. Humberto Tan, presentator van RTL Late Night, hield de flyer van Krabbé in KRAMENBURGH voor de camera. Joost Zwagerman liet zich in het televisieprogramma De Wereld Draait Door in superlatieven uit over de tentoonstelling 'Lucebert. Thuis in Bergen'. En Chiel Kuijl kreeg bij RTL4 ruim de tijd om over zijn touwenkunstwerk in de tuin van KRAMENBURGH te vertellen.

DIGITAAL

KRAMENBURGH was ook digitaal volop te vinden; op verschillende blogs, op de site van galerie.nl en op de sites van cultuurpers.

SOCIALE MEDIA

KRAMENBURGH werd op Facebook en Twitter verder op de kaart gezet. Het aantal likes en volgers groeide. Youp van 't Hek liet zich fotograferen bij het werk van Jeroen Krabbé. Vooruitlopend op de tentoonstelling over Lucebert waren er dagelijks posts met oneliners.

NIEUWSBRIEF

KRAMENBURGH bracht iedere maand een nieuwsbrief uit met informatie over tentoonstellingen en podiumactiviteiten.

1 JULI 2014
- 2 NOVEMBER 2014

CHILLEN BIJ CHARLEY

DEVELOPMENT

Om de succesvolle start die KRAMENBURGH na de heropening heeft gehad ook een solide basis voor de toekomst te geven is particuliere hulp van essentieel belang. KRAMENBURGH geniet de culturele ANBI status; giften aan KRAMENBURGH vallen derhalve onder de nieuwe Geefwet die sinds 1 januari 2012 van kracht is.

IN 2014 WAREN ER CONTRACTEN MET DE VOLGENDE SPONSOREN:

TAQA Energy BV
Rabobank
BDO
Dreef Beheer
Erco Lighting BV
Microsoft
Tally-ho
Ypma Piano's
Notariskantoor Mr H.M. Langereis
Pronk Bouw BV
Heijde ICT
Protectiepartners BV

GIFTEN ZIJN ONTVANGEN VAN:

Stichting Vrienden
KRAMENBURGH
Bouwfonds Cultuurfonds
Mondriaan Fonds
De Vereenigde Effecten
Compagnie
Henk Dronkers †
Eveline Nikkels
Van Doorne
Fam. B. van der Molen
en vele anderen

KRAMENBURGH KRING

Anton en Marjan de Bock
Adje en Fritz Conijn
Hester Eriks en Dinko Valerio
W.R.F. de Jong
B.J. Th. Kastrop
D.E. Kat
Rien Schlikker
Matthee en Yvonne Stoel
Loes Woudt
Fons en Ria Deen

KRAMENBURGH KRAANVOGELS

Patrick en Karin Aulbers
René en Loes Berkhout
Remco en Sonnie Berns-Kolenaar
Hans Erkamp en Lotte Fasel
Bart en Riet van Kampen
Henk en Maja Pellikaan
Michiel en Wil Schölvink
Bauke en Kitty Stevens-Willems
Kees en Agnes van Straaten
Hans en Anita van Oostrum
Tillie van der Poel en
Wieke Leenstra
Renze en Atie van den Berg
Neeltje Meijer
Irma Günther
Kees en Gine Bontje
Paul de Wit
Cees en Maja Roozmond
Sjoerd en Tineke Nauta
Pieter en Paula Vijn
Alex en Huub Zevenhuizen
Phil en Ikina Klaver
Leo en Marion Verdegaaal
Jan en Ria Eijckelhof
Jaap en Gerdi Onland
Adriaan en Tineke Roecoert

BIJLAGE 1: ACTIVITEITENOVERZICHT

4 JANUARI MARIE ANNE PAK, GIJSBRECHT	6 APRIL CONCERT DUDOK KWARTET	1 JULI VISIEBIJEENKOMST	15 NOVEMBER CONCERT BERGENS SYMPHONIEORKEST
5 JANUARI NIEUWJAARSCONCERT HENDRIKTJE	14 APRIL LEESCLUB	2 JULI FILMMIDDAG VET GAAF!	22 NOVEMBER JAN DOEDENS
13 JANUARI LEESCLUB	20 APRIL VOORSTELLING ILA VAN DER POUW	6 JULI FIELDS OF WONDER, DANS	24 NOVEMBER LEESCLUB
24 JANUARI SIMEON TEN HOLT-MAALTIJD EN CONCERT INNERACT, CANTO OSTINATO	21 APRIL JAZZ IN KRANENBURGH	9 JULI FILMMIDDAG VET GAAF!	29 NOVEMBER HAN BENNINK
25 JANUARI WONDERMIDDAG, LEZING KRANENBURGH- CONSERVATOREN PATRICIA BRACKE EN MARIANNE VAN GILS	28 APRIL TUSSEN KUNST EN KITSCH	13 JULI FIELDS OF WONDER, DANS	29 NOVEMBER CONCERT CAMERATA RCO, MAHLER
	4 MEI ROSMARIE BLAAUBOER, COLOMETA	20 JULI FIELDS OF WONDER, DANS	30 NOVEMBER KINDERTHEATER: PASTA MET RODE SAUS
	11 MEI JAZZ IN KRANENBURGH	27 JULI FIELDS OF WONDER, DANS	
1 FEBRUARI NACHT VAN DE POËZIE	11 MEI DOCUMENTAIREFILM CHRIS BERENDS	3 AUGUSTUS FIELDS OF WONDER, DANS	6 DECEMBER JAN DOEDENS
9 FEBRUARI THE BEST OF IDFA	18 MEI CONCERT MAARTEN KONINGSBERGER EN ED SPANJAARD	10 AUGUSTUS FIELDS OF WONDER, DANS	7 DECEMBER CONCERT CORINNE MOERBEEK, KCB
14 FEBRUARI CONCERT CAMERATA RCO, MAHLER	19 MEI LEESMUSEUM	17 AUGUSTUS FIELDS OF WONDER, DANS	13 DECEMBER JAN DOEDENS
16 FEBRUARI WONDERMIDDAG II, LEZING MAARTJE VAN DE HEUVEL	25 MEI CONCERT KRANENBURGH VOCAAL ENSEMBLE	24 AUGUSTUS FIELDS OF WONDER, DANS	14 DECEMBER BIK BRENT BRAAM, LUCBERTPROGRAMMA
23 FEBRUARI WONDERMIDDAG III, MORITZ EBINGER OVER GOUD	25 MEI LEZING FRANSJE HOVING	31 AUGUSTUS FIELDS OF WONDER, DANS	20 DECEMBER JAN DOEDENS
24 FEBRUARI LEESCLUB	31 MEI MUSICAL MILLE STELLE	13 SEPTEMBER TUINCONCERT PURCELL	20 DECEMBER VEILING FOTO'S RICK AKKERMAN
			27 DECEMBER HAN BENNINK
9 MAART IVO JANSEN EN RITA VERSCHUUR	1 JUNI JAZZ IN KRANENBURGH	13 OKTOBER LEESCLUB	
10 MAART MUSEUMMAANDAG EN OPENBAAR DEBAT	8 JUNI ELLEN VOGEL VERTELT	17 OKTOBER OPENING KUNST10DAAGSE	
16 MAART JAZZ IN KRANENBURGH	11 JUNI FILMMIDDAG VET GAAF!	18 OKTOBER VOORSTELLING FOREVER FRIENDS	
22 MAART HERDENKINGSCONCERT GÉZA FRID	20 JUNI ARCHITECTUURLEZING KCB	19 OKTOBER VOORSTELLING FOREVER FRIENDS	
29 MAART JUBILEUMCONCERT BERGENS SYMPHONIEORKEST	21 JUNI TUINCONCERT DE LANGSTE DAG	23 OKTOBER VOORSTELLING FOREVER FRIENDS	
	22 JUNI DISKOTABEL	24 OKTOBER VOORSTELLING FOREVER FRIENDS	
	27 JUNI CONCERT HOLLAND MUSIC SESSIONS	25 OKTOBER VOORSTELLING FOREVER FRIENDS	
		26 oktober VOORSTELLING FOREVER FRIENDS	
		26 oktober UITREIKING CULTUUR/ PUBLIEKSPRIJS	

BIJLAGE 2: MUSEUM HET STERKENHUIS 2014

In 2014 werd een belangrijke aanpassing aan het interne museumgebouw doorgevoerd. De trap naar de eerste verdieping bij de entree werd vervangen door een nieuwe opgang vanuit de voorkamer. Pronk Bouw uit Warmenhuizen voerde de opdracht uit. De financiering kwam deels door sponsoring tot stand. Deze verandering betekende een grote verbetering. De tentoonstellingsruimte voor de vaste expositie over de oorlog in 1799 werd aanmerkelijk groter en kon opnieuw worden ingericht. Ook de entree ruimte van het museum werd groter, mede omdat de sarcofaag (één van de topstukken van het museum) werd verplaatst naar de tuin van KRANENBURGH.

Een tweede belangrijke verandering was de verplaatsing van de depotcollectie. Het depot aan de Berkenlaan moest voor 1 januari 2015 worden ontruimd. Het meest kwetsbare deel van de collectie (textiel en afbeeldingen) werd ondergebracht bij de firma Imming in de Goorn. Voor de overige collectieonderdelen werd een tijdelijke depotruimte gevonden bij Oilily World BV in Alkmaar. Door deze wijziging verviel ook de werkruimte voor de collectiewerkgroepen. Een passende nieuwe werkruimte werd gevonden bij het kantoor van architectenbureau Min aan de Hoflaan no.1 in Bergen.

TENTOONSTELLINGEN

THEMATENTOONSTELLING 'DE GROOTE OORLOG EN HET KLEINE DORP' ('14-'18)

Nederland was in de Eerste Wereldoorlog neutraal, maar Bergen kreeg wel degelijk met de strijd te maken. De tentoonstelling 'De Groote oorlog' kende twee thema's. Het eerste vormde de historie van de beide interneringskampen voor militaire vluchtelingen en deserteurs in Bergen. In een tweede thema werd de geschiedenis getoond van de Engelse aanval op een konvooi Duitse vrachtschepen in de zomer van 1917.

De opening van de tentoonstelling werd op 16 mei in KRANENBURGH verricht door KLTZSD drs. Harry de Bles, directeur Marinemuseum Den Helder. De heer drs. Frits David Zeiler gaf een toelichting op de tentoonstelling.

DE SLAG BIJ BERGEN IN 1799

De ruimte voor deze vaste tentoonstelling kon door de interne verbouwing worden uitgebreid. Er werden nieuwe vitrines geplaatst. Hierdoor werd het mogelijk het verhaal van deze oorlog uitgebreider en beter te presenteren.

STIJLKAMER

De stijlkamer werd aangepast en in de sfeer gebracht van de periode 1910/1920.

COLLECTIE

Ook in 2014 voerden de collectiewerkgroepen actief conserveringswerkzaamheden uit. Omdat per 1 oktober de verhuizing naar de nieuwe werkruimte aan de Hoflaan moest plaatsvinden, konden de werkgroepen na de zomermaanden pas per 1 november starten. Daardoor liepen de geplande registratiewerkzaamheden enige vertraging op. Een aspect van de integratie met KRANENBURGH was de keuze voor een eenduidig waarderings-systeem voor de collectie. Museum Het Sterkenhuis gebruikte voorheen het systeem van Collectie Nederland. De eerste stappen werden gezet om over te gaan op het systeem van de Museale Weegschaal (Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed). In de collectiewerkgroepen werkten 16 medewerkers, waarvan een aantal ook aan de balie. In 2014 werd de collectie uitgebreid met een aantal schenkingen.

ORGANISATIE

Evenals in 2013 werd een aantal organisatietaken van Het Sterkenhuis in het grotere verband van KRANENBURGH uitgevoerd. Dit leidde onder meer tot kwalitatieve verbetering op gebied van communicatie, PR en facilitaire werkzaamheden. De medewerkers van Het Sterkenhuis werden opgenomen in het vrijwilligersbeleid van KRANENBURGH. Dit verliep in 2013 nog niet geheel naar wens en vroeg daarom in 2014 meer aandacht. De directe begeleiding van de medewerkers van Het Sterkenhuis werd uitgevoerd door Martha Bus (balie), Els Schoonderwoerd (textiel) en Nel Jongejans (overige collectie). Het kernteam van Het Sterkenhuis, bestaande uit Nel Jongejans, Martha Bus en Loes Vader was verantwoordelijk voor de voortgang van de uitvoering. Dit team kwam in 2014 vijf maal bijeen.

TOEKOMSTIG BELEID

Begin januari 2014 werden plannen gemaakt om het totale beleid van Het Sterkenhuis opnieuw te formuleren. Het laatste beleidsplan dateerde van 2004-2008. De ontwikkelingen rond het nieuwe KRANENBURGH namen veel tijd in beslag, waardoor nieuwe plannen onvoldoende tot stand kwamen. Begin 2014 is een aantal gesprekken gevoerd over dit onderwerp. Deze werden niet verder voortgezet, mede door tussenkomst van verbouwings- en verhuisplannen. In 2015 zal het beleid met prioriteit aan de orde komen.

BIJLAGE 3

KUNSTENAARSCENTRUM BERGEN (KCB)

OVERZICHT TENTOONSTELLINGEN EN ACTIVITEITEN 2014

TENTOONSTELLINGEN

SALON DER NIEUWE LEDEN

2 FEBRUARI - 23 MAART 2014

Met een performance van Ila van der Pouw
Rob Schreefel | Jan Groenhart | Cees Smit
Allard Kaai | Angelique van Wesemael
Myriam Knol | Ila van der Pouw
Rob Bloemkolk | Cis Luttikhuis
Frits van de Reep

ONZICHTBAAR ERFGOED

23 MAART - 11 MEI 2014

Jose van Gennip | Marianne Duif
Cees Smit | Theresa Ferket | Myriam Knol
Elly Stolwijk | Peter de Rijcke
Angeline Lips | José van Tubergen
Sies van Hoorn-Vrasdonk | Hanneke van der
Leeuw | Cis Luttikhuis | Maartje Dros en
Eric Klarenbeek | Observatorium

INTERMEZZO 5

5 APRIL - 11 MEI 2014

Joop Haring | Carla Rump | Nuray Atas
Wim Starkenburg | Bill Kunst
Henk van Gerner | Hayo Riemersma
Kees de Kloet

ARCHITECTUUR ASSOCIATIES

17 MEI 2014 - 22 JUNI 2014

Elsbeth Cochius en Hedy Hempe
Hans Kleinsman | Gerda Kruimer
Paul Overhaus | Henk Padt
Frits van der Reep | Robert Roelink Tonneke
Sengers | Theo Steemers
Frans Vendel | Rob Verkerk | Rob de Vries

NOORD-HOLLAND BIËNNALE 2014

29 JUNI - 31 AUGUSTUS 2014

Ivon Spee | Anneke van der Mandele
Anneke Helder | Eric Beets | Henk Padt
Michiel Hertogs | Liesbeth van Woerden
Marianne Duif | Peter de Rijcke
Ursula Neubauer

KUNST & CREATIEVE INDUSTRIE

5 SEPTEMBER - 26 OKTOBER 2014

Lia Ruizeveld | Otto Heuvelink
Regula Maria Müller | Frits de Beer
Jan Gunneweg | Studio Thonik
Bart Bisscheroux | José van Tubergen
Maartje Dijkstra | Eric Klarenbeek
Dirk-Jan Kortschot

CHAOS IN SCHOONHEID

10 NOVEMBER 2014 - 25 JANUARI 2015

Greta Aerts | Yvonne Alting | Marit Dik
Eric Beets | Noam Ben Jacov | Liesbeth
Bijwaard | Joke Burgman | Rob Clous
Theresa Ferket | Aad Hoedjes
Sies van Hoorn-Vrasdonk | Gea Karhof
Myriam Knol | Rob Komen | Jawek
Kwakman | Hans Landsaat | Madeleine
Leddý | Piet Lont | Anneke van der Mandele
Corinne Moerbeek | Nan Mulder
Ursula Neubaur | Ingeborg Oderwald
Theo Olthuis | Karin Opstelten | Ingerid
Opstelten | Ruud Osborn | Henk Padt
Henk Pellikaan | Frank Porcelijn
Ankie Postma | Frits van de Reep
Hayo Riemersma | Peter de Rijcke
Elly Stolwijk | Peter Toxopeus | Talitha
Schiffer | Ton Voermans | Ludo Winkelman

LEZING: ARCHITECTEN VERTELLEN OVER ARCHITECTUUR EN KUNST

20 JUNI 2014

Maarten Min | Sjoerd Kuindersma
Joris Molenaar | Jaap Gräber | Ellen Klaus
(gespreksleider)

SOOS

Tijdens de sociëteitsbijeenkomsten gaven
de volgende kunstenaars een presentatie:

24 JANUARI

ILA VAN DER POWW

28 FEBRUARI

ROB BLOEMKOLK

25 APRIL

CIS LUTTIKHUIS

30 MEI

ALLARD KAAI

27 JUNI

ROBERT VALTER, ZOMERCONCERT

26 SEPTEMBER

CEES SMIT

31 OKTOBER

MONIQUE VAN LEEUWEN

28 NOVEMBER

ANGELIQUE WESEMEAL

19 DECEMBER

EINDEJAARS OPTREDEN:

ADRIAAN VAN DIS

NEEL MIN

ELLY DE WAARD

RITA VERSCHUUR

BIJLAGE 4

BALANS

STICHTING KRANENBURGH

TE BERGEN NH

BALANS PER 31 DECEMBER 2014
(NA VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING)

	31-12-2014	31-12-2013
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	242.450	272.686
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden en onderhanden werk	26.579	29.222
Vorderingen	298.433	251.928
Liquide middelen	113.226	130.801
TOTAAL	680.688	684.637

BALANS PER 31 DECEMBER 2014
(NA VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING)

	31-12-2014	31-12-2013
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Overige reserves	31.797	19.745
Langlopende schulden	446.900	422.000
Kortlopende schulden	201.991	242.892
TOTAAL	680.688	684.637

FOTO PIETER BOERSMA

Luceberts échte atelier aan de Boendermakerhof in Bergen, Noord-Holland.

In het nagebouwde atelier van Lucebert mag aanraken wél

Tentoonstelling

De expositie *Lucebert. Thuis in Bergen* is gewaagd en uniek in de museumwereld. Bezoekers mogen er in Luceberts boeken lezen en zijn platen draaien.

Door **Kester Freriks**

In haastig, gejaagd handschrift staan de woorden in zwart op een witte wand van Museum Kranenburgh in Bergen: „er is alles in de wereld het is alles”. Het is de beginregel van een gedicht van Lucebert (1924-1994), de schilderende dichter en de dichtende schilder. ‘Alles’ is het sleutelwoord voor deze expositie, die Luceberts creativiteit toont als een wervelwind, een ononderbroken stroom van poëzie en beeldende kunst.

Volgens directeur Kees Wieringa getuigde Lucebert in een van zijn brieven van zijn afkeer van een „museale opstelling van zijn werk”. Aan deze bede heeft vormgever Johan Kramer perfect gehoor gegeven: als een regisseur heeft hij de verschillende zalen van het museum

met een telkens andere sfeer en inhoud ingericht. En, opvallend detail, in elke ruimte staat een pick-up met jazzplaten ernaast, die de bezoeker naar eigen believen kan opzetten. Coltrane, Parker, Monk, ze zijn allemaal aanwezig, hier, in Kranenburgh is het zoals in Luceberts leefruimte. Onbetwist hoogtepunt van de expositie, die *Lucebert. Thuis in Bergen* heet, is het nagebouwde atelier van de kunstenaar aan de Boen-

In elke ruimte zijn jazzplaten die de bezoeker naar eigen believen kan opzetten

dermakerhof. In de boekenkast staan dezelfde boeken als Lucebert had, van *Achterberg* tot *Havank*. De schilders-ezel, de werktafel met honderden verftubes en kwasten, opnieuw de pick-up met jazzplaten, de schrijftafel waaraan hij werkte met de driedelige *Van Dale* in het vizier. Lucebert was een kunstenaar van de „ongezochte vondst”, zoals Wieringa het noemt. Al schilderend vond

hij woorden, die in een gedicht een plek kregen, en al dichtend zag hij beelden voor zich. En die kwamen op doek terecht: daar zijn ze met zijn allen, de monsterachtige figuren, de dictators. Dankzij foto's en onderzoek is leven en werk van Lucebert gedocumenteerd. In de replica van het atelier is alles echt en niet echt. Echt, omdat het bij Lucebert hoort en niet echt, omdat de samenstellers gelijken spullen verwierven. Een moeilijkheid vormde tweedehands jazzplaten, die zijn schrikwekkend duur. Toch zijn ze er volop.

In de museumwereld is een expositie als deze gewaagd, en uniek. De bezoeker mag alles aanraken, de boeken lezen, Luceberts handschrift ontcijferen. De geste van het museum is royaal en vrijgevig, net zoals Luceberts werk. Over jazzmusicus Thelonius Monk dichtte Lucebert als de „duizelingwekkende mandarijn”. Een woord als een zelfportret in dit atelier als verrukkelijke dwaaltuin.

Lucebert. Thuis in Bergen. Museum Kranenburgh, Bergen. Opening: 16/11. T/m 12/4. Inl: museumkranenburgh.nl

BIJLAGE 5

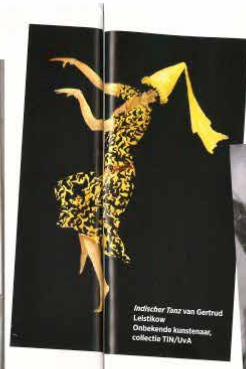
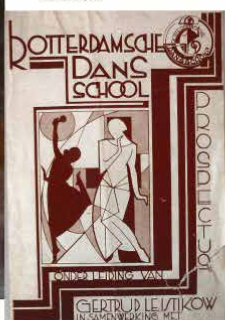
KRANENBURGH IN DE MEDIA

BIJLAGE 5 KRANENBURGH IN DE MEDIA

Brochure Rotterdamse dansschool, ca. 1931
Collectie TIN/UYA

Danseres door Theo Vos, ca. 1920
Collectie Museum H&A

Dans voluit

Er zijn geen filmopnames van Gertrud Leistikow bewaard gebleven. Maar des te meer afbeeldingen, posters en andere memorabilia van deze moderne danspionier. De uit Duitsland afkomstige danseres, die zich in 1921 in Nederland vestigde, fascineerde kunstenaars als Jan Sluijters, Mommie Schwarz en Theo Vos. Hun schilderijen en beelden worden nu in museum Kranenburgh in Laren NH tentoongesteld. 19317 Jeroen Groenewoud

Op enkele schilderijen van Jan Sluijters staat Gertrud Leistikow (China) nakt afgebeeld, maar een naaktdanser was ze altemin. Alrijd was haar lichaam door sluiers of op andere subtiel wijze bedekt. Maar voor het publiek was het al heel wat om een danseres zonder naaktheid op het podium te zien. Op 1 juni 1914 werd haar optreden in het Amsterdamse Panopticon Theater verstoord door een aantal 'provincialen' in het publiek. Zij eiste sprong die ze deed ging even geveel op, haar dramatische dansen vonden de lachlust op en bij de komische dansen bleef het juist stil. In reactie gaf Leistikow enkele dagen later een speciaal optreden voor kunstenaars, musici, architecten, critici en andere genodigden die haar dankbaar wel wisten te waarderen. Je leest er alles over in het boek van kunsthistorica Jacchien de Boer, dat bij de tentoonstelling verscheen.

GEEN RECENSIENTEN

In haar boek *Dans voluit, dat is leven* maakt De Boer dankbaar gebruik van de briefwisseling van de danseres met de Duitse dichter Hans Brandenburg, met wie ze rijk bevriend was. Zij inspireerde hem tot het schrijven van *Der Moderne Tanz* in 1913. Daarin vertelt hij over de moeilijkheden die moderne danseressen als Leistikow in het begin van hun carrière ondervonden, over het vele reizen, slecht toegeruste theaters en ondeskundige journalisten. Dans was nog zo nieuw dat er geen speciale recensent voor was.

HIMISCHE DANS

Gertrud Leistikow hoorde thuis in het rijtje pioniers als Mary Wigman en Isadora Duncan, die met hun *Ausdruckstanz* de weg voorberedden voor de moderne dans. Zij begon haar dansopleiding met ritmische gymnastieklessen van Dalcroze en

Kallmeyer. Het doel was om door middel van beweging tot een harmonische ontwikkeling van het lichaam te komen. Na haar afstuderen reguleerde de beroemde theaterdirecteur Max Reinhardt een optreden voor haar. Met haar *Faunant* maakte ze vervolgens naam als mimische danseres.

NAAR NEDERLAND

Eenmaal een geïnterd danseres, vertiefte Gertrud Leistikow in 1921 haar Duitse echtgenoot en trouwde met Piet Jongman, een reuswerker uit Aalsmeer. Al gauw was ze niet meer weg te denken uit de Nederlandse danswereld. De Boer schetst in haar boek het beeld van een eigenzinnige vrouw met een grote afstraling, die graag groen was in Amsterdamse kunstenaarskringen. Na haar voorstellingen werd vaak urenleng doorgedanst.

DRAAIJORGELMUZIEK

Een experiment in 1927 was haar geïnspireerde dans op de muziek van een accordeonist en een echt draaiorgel op het toneel. Deze instrumenten integreerde haar al sinds haar komst naar Nederland. In de Amsterdamse Jordaan en andere volkswijken werd op straat vaak bij het draaiorgel gedanst. Ook viel Gertrud Leistikow op met haar *mankelansen*, waarvoor onder andere Hiko Krop de makers ontwierp. Omdat ze gemaakt zijn van papier-maché, hebben weinig de tand des tijds overleefd. Enkele zeldzame exemplaren zijn nu op de tentoonstelling te zien.

NEDERLANDS-INDIË

Na de geboorte van haar zoon in 1925 ging Leistikow steeds meer logeren. Ze opende dansscholen in Amsterdam, Rotterdam en

Den Haag. In 1937 vertrok ze naar Nederlands-Indië, waarvoor ze in 1924 al een heel succesvolle tournee had gemaakt. Diermaal echter besloot ze haar geluk in Indië te beproeven, omdat ze door ziekte veel van haar leerlingen was kwijtgeraakt. Maar in de Oost was het leven geen velpeet. Toen haar echtgenoot in 1939 plotseling overleed, keerde ze terug naar Amsterdam, waar ze aan de Stadhouderskaai een nieuwe dansschool begon, die het in oorlogstijd verbrand werd dood.

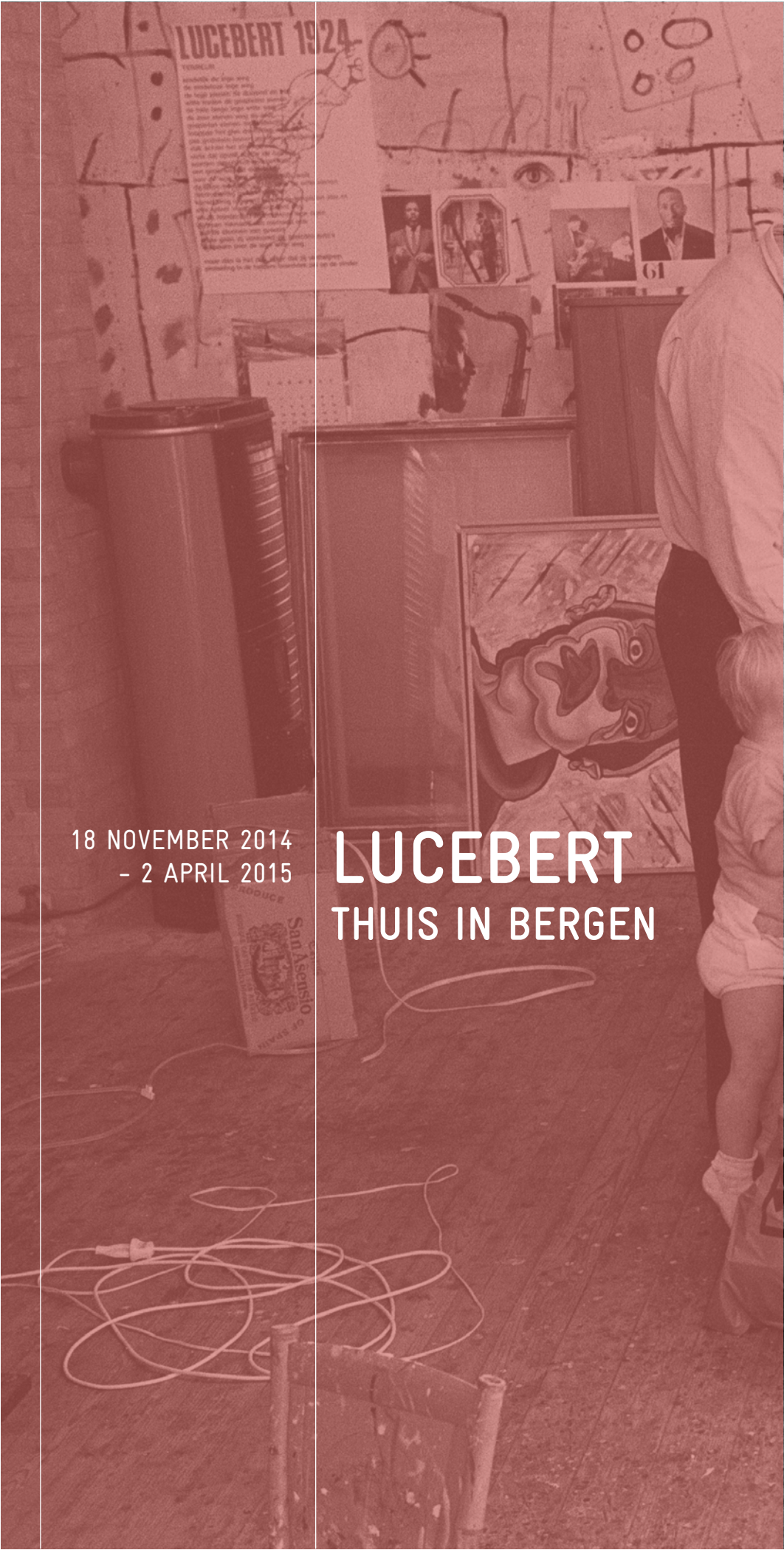
OORLOGSJAREN

In haar boek staat Jacobien de Boer uitgebreid stil bij Leistikows oorlogsjaren. In 1941 werd de dansdocente, voor wie haar school de enige bron van inkomsten was, bij van de Kultuurkamer. Dit werd haar door vrienden niet in dank afgenomen. Enkele Joodse vrienden, onder wie Elze Berg en Mommie Schwarz, zijn in Auschwitz vermoord. Met Leistikows gunstigheid ging het na de oorlog hard achteruit. Haar zoon Igo ontwierp voor haar een huis in het kunstenaarsdorp Bergen, met een dansstudio in de achterkamer. Ze heeft de volksoep niet meer meegemaakt. In 1948 overleed Gertrud Leistikow en werd in Bergen begraven. ■

Tentoonstelling *Pionier van een nieuwe wereld: Gertrud Leistikow*, een eeuw danskunst, Kranenburgh, Bergen (NH), t/m 2 november 2014, www.kranenburgh.nl

Boek *Dans voluit, dat is leven - Gertrud Leistikow (1885-1945), pionier van de dans door Jacchien de Boer*, Uitgeverij De Kunst, 2014, www.uitgeverijdekunst.nl
ISBN 978 94 9196 89 8 - Prijs € 19,95 tot eerste tentoonstelling, daarna € 24,95

DANS Magazine, augustus 2014

18 NOVEMBER 2014
- 2 APRIL 2015

LUCBERT THUIS IN BERGEN

LUCBERT EN KLEINDOCHTER SANNE (DETAIL), JULI 1982. FOTO PIETER BOERSMA